

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD

**Pravá volba pro Plzeň: charakteristika
regionální politické strany**

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Autor bakalářské práce: Jan Šašek

©2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jan Šašek

obor Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Klatovy

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název tématu: **Pravá volba pro Plzeň: charakteristika regionální politické strany**

Struktura bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Teorie politických stran a regionální politické strany
4. Pravá volba pro Plzeň: vývoj a charakteristika
5. Závěr
6. Seznam literatury
7. Přílohy

Čestné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Prává volba pro Plzeň: charakteristika regionální politické strany vypracoval samostatně. Veškeré použité podklady uvádím v seznamu literatury.“

V Plzni dne 25. listopadu 2008

Poděkování

*Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce
PhDr. RNDr. Michalu Kubálkovi, Ph.D. za projevenou ochotu a cenné rady, které mi
při psaní práce věnoval.*

Obsah

1	<u>ÚVOD</u>	8
2	<u>CÍLE PRÁCE A METODIKA</u>	9
3	<u>TEORIE POLITICKÝCH STRAN A REGIONÁLNÍ POLITICKÉ STRANY</u>	10
3.1	DEFINICE POLITICKÉ STRANY	10
3.2	VZNIK POLITICKÝCH STRAN	11
3.3	TYPY POLITICKÝCH STRAN	13
3.3.1	VÝVOJOVÉ TYPY POLITICKÝCH STRAN	13
3.3.2	TYOLOGIE PODLE IDEOLOGICKÉ ORIENTACE	15
3.3.3	IDEOVĚ-PROGRAMATICKÁ TYPOLOGIE	15
3.4	FUNKCE POLITICKÝCH STRAN	16
3.5	STRANICKÉ SYSTÉMY	17
3.5.1	SARTORIHO TYPOLOGIE STRANICKÝCH SYSTÉMŮ	18
3.6	VYMEZENÍ REGIONÁLNÍCH STRAN	23
3.7	REGIONÁLNÍ STRANICKÉ SYSTÉMY	26
4	<u>PRAVÁ VOLBA PRO PLZEŇ: VÝVOJ A CHARAKTERISTIKA</u>	27
4.1	STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA MĚSTA PLZNĚ	27
4.2	PŮVOD STRANY	28
4.3	VÝVOJ STRANY	29
4.3.1	VÝVOJ STRANY V OBDOBÍ 1998-2002	29
4.3.2	VÝVOJ STRANY V OBDOBÍ 2002-2006	30
4.3.3	VÝVOJ STRANY OD ROKU 2006	32
4.4	CHARAKTERISTIKA STRANY	34
4.4.1	ELEKTORÁT STRANY	36
4.4.2	PROGRAM	36
4.4.3	POUŽITÍ TEORETICKÝCH POZNATKŮ PŘI CHARAKTERISTICE STRANY	37
5	<u>ZÁVĚR</u>	38
6	<u>SEZNAM LITERATURY</u>	39
7	<u>PŘÍLOHY</u>	43
7.1	VÝSLEDKY KOMUNÁLNÍCH VOLEB	43

7.1.1	VÝSLEDKY KOMUNÁLNÍCH VOLEB DO ZASTUPITELSTVA MĚSTA PLZEŇ	43
7.1.2	VÝSLEDKY KOMUNÁLNÍCH VOLEB V MĚSTSKÉM OBVODU PLZEŇ 1	45
7.1.3	VÝSLEDKY KOMUNÁLNÍCH VOLEB V MĚSTSKÉM OBVODU PLZEŇ 2	47
7.1.4	VÝSLEDKY KOMUNÁLNÍCH VOLEB V MĚSTSKÉM OBVODU PLZEŇ 3	49
7.1.5	VÝSLEDKY KOMUNÁLNÍCH VOLEB V MĚSTSKÉM OBVODU PLZEŇ 4	51
7.1.6	VÝSLEDKY KOMUNÁLNÍCH VOLEB V MĚSTSKÉM OBVODU PLZEŇ 8 – ČERNICE.....	53
7.2	ORIENTAČNÍ MAPA SPRÁVNÍCH HRANIC MĚSTSKÝCH OBVODŮ.....	55

Pravá volba pro Plzeň: charakteristika regionální politické strany

Souhrn

Téma bakalářské práce je zaměřeno na regionální politickou stranu Pravá volba pro Plzeň. V bakalářské práci jsou shrnuty nejpoužívanější poznatky z teorie politických stran a regionálních politických stran, které mi v závěru poslouží při vyhodnocení popisované politické strany. Další část práce je věnována popisu vývoje a charakteristiky politické strany Pravá volba pro Plzeň, kterou založili v roce 1998 bývalí členové Občanské demokratické aliance poté, co tato celostátní strana ztratila po finančních skandálech podporu voličů a přestala být relevantním politickým subjektem. Pravá volba pro Plzeň již přes deset let působí na komunální úrovni v Plzni a jejích městských obvodech, kde se jí podařilo získat a udržet si voličskou základnu a stát se po celostátní Občanské demokratické straně druhým nejsilnějším pravicovým subjektem. Strana si během své desetileté existence vyzkoušela jak roli opozice, tak i působení ve vládnoucí koalici, a to jak na úrovni městské, tak i na úrovni městských obvodů.

Klíčová slova

Pravá volba pro Plzeň, politické strany, regionální strany, komunální politika

Pravá Volba pro Plzeň: the Study of a Regional Political Party

Summary:

This bachelor paper aims at describing the regional political party called x Pravá volba pro Plzeň (Right Choice for Pilsen - RCP). The paper summarizes the most used facts from the political parties and regional parties theory. In the conclusion these facts serve to evaluate the described political party. The next part of the paper is devoted to the description of evolution and characteristics of the political party the Right Choice for Pilsen which was founded in 1998 by former members of the Civic Democratic Alliance political party right after the above mentioned party lost its voters' support after financial scandals and thus it had not been a relevant political subject any more. The Right Choice for Pilsen has been operating for more than ten years on the municipal level in Pilsen and its city districts, where it managed to achieve and maintain its voter base. Thus the RCP has become the second strongest right-wing subject in Pilsen (after Civic Democratic Party which is an overall working right-wing party in the Czech Republic). During its ten-year-existence RCP has experienced both the opposing role as well as the operation in the ruling coalition, both on the city and city-district levels.

Key words:

Pravá volba pro Plzeň (Right Choice for Pilsen), political parties, regional parties, municipal policy

1 Úvod

Pro fungování moderních demokratických politických systémů jsou politické strany nezbytným prvkem. Proto se také výzkum politických stran stal jednou z nejpoblárnějších oblastí politologie. Politickým stranám se tak věnuje celá řada autorů a existuje celá řada prací a publikací. Většinou se však jedná o práce věnované politickým stranám v celostátním kontextu, které většinou pomíjejí strany, které jsou v rámci celého stranického systému marginální, ale na lokální, či regionální úrovni mohou dosahovat poměrně dobrých volebních výsledků a ve své lokalitě nebo regionu tak mohou působit jako relevantní aktéři.

Ve své bakalářské práci se budu věnovat jedné z těchto stran, Pravé volbě pro Plzeň, která již přes deset let působí ve městě Plzeň, kde se jí daří úspěšně soutěžit s celostátními parlamentními stranami, a stala se jedním z relevantních politických aktérů stranických subsystémů města Plzně.

Téma práce jsem si vybral kvůli svému zájmu o danou problematiku a i kvůli tomu, že v odborné literatuře lze o Pravé volbě pro Plzeň nalézt jen kusé informace typu, že se jedná o stranu založenou bývalými členy ODA a pouze zmiňuje jméno předsedy a souhrn volebních výsledků, většinou navíc v celostátním kontextu, což velmi snižuje celkovou vypovídací hodnotu.

2 Cíle práce a metodika

Svoji práci dělím do dvou částí, v té první se zaměřím na zpracování teoretických poznatků o politických stranách a regionálních stranách. Ve druhé části chci popsat více než desetiletý vývoj a politické strany Prává volba pro Plzeň, kterou založili bývalí členové Občanské demokratické aliance v roce 1998, poté co se této parlamentní straně nepodařilo zvládnout svoji krizi, přišla o voličskou podporu a propadla se do marginálních pozic. Dále chci v druhé části charakterizovat Pravou volbu, mimo jiné i s pomocí teoretických poznatků z první části práce

Vzhledem k tomu, že v politologii v podstatě neexistují „univerzálně“ platné poznatky a teorie, musel jsem pro svoji práci vybírat z celé řady existujících teorií, které se mnohdy liší pouze v detailech a názvosloví, popřípadě se překrývají, nebo si protirečí. Proto jsem při výběru teoretických podkladů pro svoji práci preferoval teorie významných autorů, především Maurice Duvergera, Giovaniho Sartoriho a Klause von Beymeho, na jejichž platnosti se většina politologů shoduje, jen se individuálně liší v důrazu a upřednostňování některých z nich.

Vzhledem k regionálnímu charakteru Právě volby pro Plzeň považuji za užitečné ve své práci ve stručnosti charakterizovat město Plzeň a jeho městské obvody, neboť budou při popisu vývoje strany často popisovány.

Při zkoumání Právě volby se zaměřím především na její působení na úrovni zastupitelstva a rady města Plzně, a to ze dvou důvodů, prvním je, že skutečné centrum moci se nachází právě zde, druhým důvodem je, že se Právě volbě nepodařilo na úrovni městského obvodu získat uvolněnou funkci, vždy zde měla pouze členy rad, popřípadě funkce neuvolněných místostarostů, což jejich vliv na skutečné dění ještě víc snižuje.

Jako přílohy své bakalářské práce uvedu tabulky s výsledky voleb do zastupitelstva města Plzně a městských obvodů v letech 1998, 2002 a 2006, ve kterých Prává volba pro Plzeň kandidovala, neboť pro lepší přehlednost nebudu v samotném textu uvádět celkové volební výsledky, ale zaměřím se především na výsledky Právě volby.

3 Teorie politických stran a regionální politické strany

3.1 Definice politické strany

Základním problémem, na který při zkoumání politických stran narazíme, je skutečnost, že neexistuje obecná definice politické strany, která by pokryla všechny aspekty tohoto pojmu. Ačkoliv se o vytvoření této obecné definice pokoušela řada autorů, stále se nacházejí politické strany, které se jejich „obecné definici“ vymykají. Celá řada autorů tak na tento krok raději rezignovala (Říchová 2002, 87). Tento stav je způsoben tím, že každá politická strana je jiná a má svá specifika. Často se tak cituje „minimální“ definice G. Sartoriho (2005, 74): *„strana je jakákoli politická skupina, která se představuje ve volbách a je schopna prostřednictvím voleb umístit své kandidáty do veřejných úřadů“*. Sartori se touto definicí snaží zahrnout základní charakteristické rysy, které jsou potřebné pro identifikaci politické strany.

Snaha definovat politickou stranu pramení především z nutnosti odlišit ji od jiných politických aktérů, především zájmových skupin, kterými se rozumí odbory, různé svazy či komory, které jsou taktéž organizacemi působícími v politickém životě. M. Duverger politické skupiny od zájmových skupin odlišuje tím, že zatímco politická strana se snaží moc získat, zájmové skupiny se snaží získat vliv a na moc jen působit (Kopeček, 2005, 11). Za další rozdíl mezi politickými stranami a zájmovými skupinami lze považovat i to, že zájmové skupiny se nezaměřují na tolik cílů, popřípadě témat, jako politické strany. Tuto skutečnost však narušuje existence takzvaných monotematických stran, které se orientují jen na jedno téma.

Proto lze podle Kopečka (2005, 12) za nejspolehlivější kritérium odlišující politické strany od zájmových skupin označit volby, ve kterých zájmové skupiny nekandidují. Podle Fialy a Strmisky (1998, 38) lze rozdíl mezi těmito subjekty určit tím, že zatímco politické strany se k moci snaží dostat pomocí voleb, nesou spolu s touto mocí i politickou odpovědnost, kdežto zájmové skupiny se snaží dostat k moci, ale nenést za ni politickou odpovědnost.

3.2 Vznik politických stran

Moderní politické strany se začaly objevovat s rozšiřováním volebního práva. Teoretických přístupů k vysvětlení vzniku politických stran je opět mnoho a žádný nelze označit za jediný správný. Jako čtyři základní přístupy k tomuto tématu uvádí M. Novák (1997, 24-42):

- Institucionalistický přístup
- Historicko-konfliktní přístup
- Developmentaristický přístup
- Funkcionalistický přístup

Institucionalistický přístup považuje za hlavní podnět pro vznik stran rozšiřování volebního práva a rozšiřováním pravomocí parlamentu. Tento přístup je spojen především se jménem M. Duvergera. Podle M. Kubáta (2000, 228) Duverger rozlišuje dva hlavní způsoby vzniku stran:

- interní (volební a parlamentní)
- externí (mimoparlamentní a mimovolební)

V prvním případě vznikala spolupráce s podobně smýšlejícími poslanci, která se zároveň začala rozvíjet i na úrovni jejich volebních štábů.

V druhém případě se jedná o vznik strany z již existujících institucí (odborových hnutí, církví, různých intelektuálních skupin atd.)

Historicko-konfliktní přístup je spojen především se jmény S. Rokkana a S. M. Lipseta a jejich teorie konfliktních linií (cleavages)¹. Tato teorie považuje za klíčové okamžiky národní a průmyslovou revoluci, které zažehly ve společnosti konflikty, jejichž nositelkami se staly právě politické strany.

¹ V české politologické literatuře existuje několik překladů pojmu cleavage vedle *konfliktní linie*, lze narazit i na *štěpení*.

Produktem národní revoluce jsou dvě konfliktní linie, a to:

- Stát x církev – spor stoupců laického a sekularizovaného státu proti zastáncům vlivu církve na stát a společnost
- Centrum x periferie – kde centralisté stojí proti autonomistům

Produktem průmyslové revoluce jsou také dvě konfliktní linie:

- Vlastníci x pracující – kde proti sobě stojí zájmy vlastníků výrobních prostředků proti zájmům námezdních pracovníků.
- Město x venkov – ve které se střetávají zájmy industriálních měst a agrárního venkova.

Tyto čtyři konflikty pak zapříčinily vznik konkrétních politických stran, které si obhajobu zájmů účastníků sporu vzaly za svůj cíl.

Na teorii konfliktních linií pak pracovala celá řada autorů, kteří se pokoušeli tuto teorii rozšířit, aby vysvětlila i vznik modernějších² stran. Jako příklad takto dopracované teorie konfliktních linií, lze uvést schéma K. Beymeho : „ 1. *Liberalismus proti starému režimu*, 2. *Konzervativci*, 3. *Dělnické strany proti občanskému systému*, 4. *Agrární strany proti průmyslovému systému*, 5. *Regionální strany proti centralistickému systému*, 6. *Křesťanské strany proti laickému systému*, 7. *Komunistické strany proti „sociáldemokratismu“*, 8. *Fašistické strany proti demokratickému systému*, 9. *Protestní občanské strany proti byrokratickému systému sociálního (welfare) státu*, 10. *Ekologická hnutí proti společnosti růstu a spotřeby*“ (Fiala, Strmiska 1998, 59).

Developmentaristický přístup spojuje vznik politických stran s procesem modernizace, kterým se rozumí politický, ekonomický, sociální a kulturní vývoj. Za typický příklad lze považovat přechod k demokracii (demokratická transice)³, kdy se struktury starého režimu mění, či úplně zanikají a vznikají nové instituce, včetně politických stran.

² Proto se často přidává takzvaná mezinárodní revoluce, pomocí které lze vysvětlit vznik totalitních stran.

³ Za typický příklad lze uvést re/konstrukci stranického systému v Československu a následně v České republice po roce 1989.

Funkcionalistický přístup spojuje vznik politických stran s funkcemi, které politické strany plní. Tento přístup však někteří autoři (Fiala, Strmiska 1998, 52) zpochybňují, neboť funkce, které strany plní, jsou součástí výše uvedených přístupů.

3.3 Typy politických stran

Typologie politických stran je nedílnou součástí studia stranických systémů, navíc se jedná o velmi populární disciplinu, což podle Fialy a Strmisky (1998, 76) vyvolává zdání, že se jedná o otázku poměrně hluboce propracovanou, přičemž při hlubším zkoumání objevíme fakta, že schémata různých autorů se od sebe odlišují minimálně, dochází k pojmovým nejasnostem, a že kvantita často převažuje nad kvalitou prací. Většina autorů však zmiňuje vývojovou typologii politických stran, patrně každý občan se již setkal s typologií podle ideové orientace a v politologické literatuře se setkáváme často s teorií stranických rodin.

3.3.1 Vývojové typy politických stran

Jako první dva typy politických stran rozlišuje Duverger stranu kádru a stranu mas⁴.

Strana kádru byla patrně prvním historickým typem politické strany. Kádrová strana byla spíše nežli stranou v dnešním slova smyslu parlamentním klubem, ovládaným skupinou neformálních vůdců, který vzhledem k omezenosti volebního práva neusiloval o početnou členskou základnu, ani hustou síť místních organizací.

Strana mas vznikla v souvislosti se snahou socialistů získat politické postavení, právě omezené volební právo donutilo socialisty vybudovat početné strany, které disponovaly propracovanou organizační strukturou a stranickým aparátem.

⁴ Tato typologie úzce souvisí i Duvergerovým institucionalistickým přístupem, zatímco interně vznikaly strany kádru, externě vznikaly strany mas.

Postupné šíření volebního práva pak ukázalo, že centralizované masové strany s cíleným zaměřením na určitou skupinu voličů jsou v politickém boji efektivnější než strany kádrové, které začaly postupně přizpůsobovat svoji strukturu stranám masovým.

Změny, které prodělávala poválečná Evropa, zvláště pak rozvoj welfare státu (Kunc, 2000, 31), eroze tradičních sociálních hranic a růst sociálních hodnot, vedly k otevření volebního trhu (Kopeček, 2005, 16), kde začal ideologicky vyhraněné a jen na část voličů zaměřené masové strany vytlačovat zcela nový typ strany, který Otto Kirchheimer v roce 1966 nazval catch-all-party⁵ (Kunc, 2000, 31). Pro catch-all-party je typické, že vše podřizuje maximalizaci volebního zisku, oslabuje svůj ideologický náboj, aby byla přijatelná pro co nejvíce voličů. Strana se profesionalizuje, především na úrovni vedení a volebních štábů, a v kampani využívá moderních komunikačních prostředků. Tento trend začal činnost politických stran prodražovat a spolu s catch-all-party se objevilo spolufinancování činnosti politických stran ze státních zdrojů.

Přesto, že Kirchheimer předpokládal, že catch-all-party postupně vytlačí ostatní strany, jeho předpoklady se nenaplnily (Kopeček, 2005, 17).

Politologové R. Katz a P. Mair přišli v roce 1995 s typem kartelové strany. U strany kartelového typu je patrné prohlubování určitých rysů catch-all-party, strana prorůstá se státem, stává se závislou na státních financích, tím pádem na volebních výsledcích, pomalu se stírá rozdíl mezi členy a voliči. Pohled politologické obce na tento typ strany je rozporuplný, někteří jej kritizují či úplně pomíjejí (Kopeček, 2005, 18) a někteří jej vnímají jako zajímavou hypotézu budoucího vývoje nebo jako trend, který již probíhá (Kubát, 2000, 236).

⁵ Catch-all-party je dalším termínem, pro který nemá česká politologie univerzální překlad a lze se tak setkat s *univerzální stranou*, *všeobjímající stranou*, *stranou pro všechny* a i s „*všežravou stranou*“. Častý je i přístup, který preferuji i já osobně, že se tento název vůbec nepřekládá.

3.3.2 Typologie podle ideologické orientace

Základním kritériem pro určení typu politické strany podle této teorie je umístění politické strany na ose levice-pravice. Samotná osa levice-pravice, takzvané lineární politické spektrum, je však velmi primitivní a nedůsledná, proto se ji mnozí autoři pokoušeli upravit, čímž vzniklo, mimo jiné,⁶ dvoudimenzionální politické spektrum, kde se k horizontální ose levice-pravice přidá vertikální osa autoritářství-svobodomyšlnost. Ve dvoudimenzionálním spektru lze politické strany lépe rozlišit, neboť již nehodnotíme jen jejich názor na organizaci ekonomiky, ale i jejich postoj k občanským svobodám.

3.3.3 Ideově-programatická typologie

Tato typologie rozlišuje politické strany podle jejich původu a ideově-programatického profilu, podobně orientované strany jsou pak spojovány do větších skupin, které se nazývají stranickými rodinami. Ideologickým rodinám se opět věnovala celá řada autorů, za nejvýznamnější typologii tohoto druhu lze považovat práci K. Beymeho, ve které dospěl k devíti stranickým rodinám, které vycházejí z jím vytvořených konfliktních linií (Fiala, Strmiska, 1998, 89).

Beymeho koncepce stranických rodin:

- Liberální a radikální strany
- Konzervativní strany
- Socialistické a sociálně demokratické strany
- Křesťansko-demokratické strany
- Komunistické strany

⁶ Jako příklad lze uvést takzvané „podkovovité“ politické spektrum, na kterém je osa levice a pravice ohnuta do tvaru podkovy, čímž se má poukázat na relativní blízkost levicového i pravicového extremismu.

- Rolnické strany
- Regionální a etnické strany
- Krajně pravicové strany
- Ekologické strany

Vzhledem k tomu, že tato práce je zaměřena na regionální strany, na jejichž hlubší zkoumání ještě dojde, nepovažuji za důležité ostatní stranické rodiny blíže popisovat.

3.4 Funkce politických stran

Politické strany plní v politickém systému celou řadu významných funkcí, tuto tezi lze podpořit citátem G. Sartoriho „*strany a stranické systémy nejen že společnost odrážejí; ony ji přímo formují.*“ (Dvořáková, Kunc, 2005, 53). Opět však neexistuje žádný univerzální přístup, a tak existuje řada katalogů funkcí politických stran. V osmdesátých letech K. Beyme vytvořil „minimální katalog“⁷, obsahující čtyři základní funkce, který se pak dostal do řady učebnic politologie. (Fiala, Strmiska, 1998, 69). Beyme v tomto katalogu rozlišuje:

- Funkci vymezení cíle
- Funkci agregace a artikulace společenských zájmů
- Funkci mobilizace a socializace občanů v systému
- Funkci rekrutování elit a vytváření vlády

Funkci vymezení cíle strany plní tím, že se hlásí k určité ideologii, na jejímž základě formulují své politické programy, kterými se snaží oslovit voliče. Tato funkce však

⁷ Klaus von Beyme se tímto minimalistickým pojetím pokusil zavést alespoň nějaký řád a zároveň omezit vznik dalších nepoužitelných katalogů, které se snažily popsat co nejvíce možných funkcí (Fiala, Strmiska, 1998, 69).

v souvislosti s fenoménem catch-all-party a oslabováním funkce slábne a je nahrazována důrazem na osobnosti a image (Heywood, 2004, 272).

Funkce agregace a artikulace společenských zájmů úzce souvisí s funkcí předešlou, politické programy jsou konstruovány především na základě mnoha zájmů, které ve společnosti existují. Artikulací se v tomto případě rozumí prosazování těchto požadavků a agregací jejich přeměňování na jasné programové cíle.

Funkce mobilizace a socializace občanů v systému, reálné prosazování politických programů v politické soutěži nutí stranu diskutovat o svých cílech s voliči. Na základě této argumentace dochází mezi stranou a voliči k politické identifikaci, která pak voliče socializuje a umožňuje je i mobilizovat.

Funkce rekrutování elit a vytváření vlády, jsou to právě politické strany, které vybírají kandidáty do volebních klání, ze kterých pak vzchází nová vláda, popřípadě opozice. Tím přispívají k tvorbě politických elit.

3.5 Stranické systémy⁸

Pokusíme-li se definovat stranický systém, zjistíme, že se nejedná o pouhý součet politických stran. Politické strany jsou totiž jen jednou z částí politického systému, tou druhou jsou vztahy mezi nimi. Samotné definování stranického systému však pro jeho pochopení nestačí, neboť ve všech stranických systémech existují strany, které v něm nehrají prakticky žádnou roli.

Pokud bychom se zabývali všemi stranami všemi, nedosáhli bychom ničeho, proto Sartori (2005, 125) pokládá otázku „*kteřé strany jsou relevantní?*“. Samotný volební výsledek k tomuto určení nestačí, neboť mnohdy neodpovídá skutečné váze strany v systému. Proto Sartori (2005, 127) bere v potaz koaliční potenciál strany, to znamená

⁸ Možností jak se postavit k výzkumu stranických systémů je opět celá řada, ovšem patrně nejvýznamnějším badatelem v této oblasti je G. Sartori, z jehož poznatků budu především vycházet.

jakou roli hraje strana v procesu sestavování vlády. Pokud se strana na koaličních procesech neúčastní, nelze ji považovat za relevantní. Ovšem s výjimkou antisystémových stran, které jsou vůči danému politickému systému v permanentní opozici. Tyto subjekty totiž disponují vyděračským potenciálem, za relevantní pak Sartori (2005, 128) označuje takové strany, které jsou schopny ovlivňovat politické dění.

Samotné spočítání relevantních stran v systému však opět nelze považovat za dostatečné, neboť nám neumožňuje poznat, jaké vztahy mohou mezi stranami panovat. Proto je nutné určit širší ideologického spektra, jinými slovy, zjistit, jak moc je systém polarizovaný a jak velké ideologické rozdíly mezi jednotlivými stranami panují.

Na základě kritéria počtu relevantních stran a kritéria jejich ideologické vzdálenosti sestavil Sartori typologii stranických systémů, která je dodnes nejčastěji používaná, i přes to, že pochází ze sedmdesátých let minulého století.

3.5.1 Sartoriho typologie stranických systémů

- Jednostranický systém
- Systém hegemonické strany
- Systém predominantní strany
- Systém dvou stran
- Umírněný pluralismus
- Polarizovaný pluralismus
- Atomizovaný pluralismus

Systém jediné strany

Sám Sartori jasně definuje tento systém „Jedna strana doslova znamená to, co tento pojem říká: existuje jen jedna strana a jen jedna strana smí existovat“ (Sartori, 224). Jednostranický systém je jedním z dvou běžně používaných typů v nedemokratických

státech. Přesto však mezi těmito státy existují rozdíly, především v míře represe a v míře občanských svobod, které přiměly Sartoriho vytvořit tři následující subtypy jednostranického systému:

- I. jednostranický totalitární
- II. jednostranický autoritářský
- III. jednostranický pragmatický

Jednostranický totalitární systém se vyznačuje vládnoucí stranou, která má silnou totalitní ideologii a snaží se vší silou vynutit si od obyvatelstva poslušnost a donutit je k realizaci svých cílů, dochází k prolnutí státu se stranou, která se snaží kontrolovat vše, včetně soukromých aktivit svých občanů. Neexistuje právní stát, neboť i zde je strana nadřazena zákonům a často je sama porušuje při likvidaci oponentů. Jednostranický totalitní systém fungoval například v Sovětském svazu, či v hitlerovském Německu.

Jednostranický autoritářský systém má již na rozdíl od předchozího slabší ideologii a i při jejím vynucování si nepočíná tak agresivně. Své oponenty nelikviduje, ale snaží se je omezovat a diskriminovat. I občané mají větší míru „svobody“, především v soukromém životě. Represe ze strany režimu sice stále existují, ale dají do značné míry předvídat. Autoritářský jednostranický systém existoval například ve frankistickém Španělsku, kde se postupem času přeměnil v poslední typ.

Jednostranický pragmatický systém má ideologii velmi slabou a ani se příliš nesnaží ji vnucovat občanům, oponenty se snaží především absorbovat. Ve společnosti legálně fungují či jsou tolerovány autonomní subjekty, např. nezávislé odbory, církve, občanská sdružení. Jako příklad pragmatického jednostranického režimu lze uvést Salazarovo Portugalsko.

Systém hegemonické strany

Opět se jedná o nesoutěživý stranický systém, kde však již mimo vládnoucí strany mohou existovat i jiné strany, které však fungují jen jako kulisy, které mají

demonstrovat demokratičnost režimu. Tyto strany působí jako satelity vládnoucí strany a ta jim „za prokázané služby“ umožňuje obsadit část administrativních, parlamentních či vládních funkcí. Toto podílení však nemusí znamenat, že se tyto strany podílejí i na reálné moci. V jednotlivých systémech s hegemonickou stranou však podobně jako u jednostranických systémů existuje odlišná míra represe, a proto Sartori rozlišuje dva základní typy hegemonických stran:

- I. ideologická hegemonická strana
- II. pragmatická hegemonická strana

Jako příklad prvního typu lze uvést systém v Československé socialistické republice, kde vedle Komunistické strany Československa, jejíž vedoucí úloha byla zakotvena v ústavě, existovala ještě Československá strana lidová, Československá strana socialistická, Strana slobody a Strana slovenskej obrody. Úlohou těchto stran bylo především udržovat zdání alespoň určité plurality, reálně však tyto strany v drtivé většině případů slepě podporovaly politiku KSČ.

Za příklad pragmatické hegemonické strany si bere Sartori (237-240) Mexický systém v letech 1958-1973, kde mimo Partido Revolucionario Institucional (PRI) fungovaly ještě tři strany, které měly určený limit, kolik hlasů maximálně mohou získat, omezená opozice plnila roli hrozby, před kterou měla lid ochránit právě PRI.

Systém predominantní strany

Jedná se stranický systém, kde jedna z politických stran ve svobodné demokratické volební soutěži získává v několika po sobě jdoucích obdobích absolutní většinu mandátů v zákonodárném sboru. „*Systém predominantní strany je tedy vlastně systémem více než jedné strany, v němž nedochází ke střídání.*“ (Sartori, 2005, 211) Ostatní strany v tomto systému běžně fungují, ale většina občanů zůstává s vládou spokojena a nevidí důvod ji měnit. Tento systém klade predominantní straně vysoké nároky na efektivitu její práce, neboť tím, že v tomto systému funguje svobodná soutěž, není její pozice neotřesitelná a každé parlamentní volby může nastat potenciální

propad dominantní strany, v tomto případě pochopitelně strana přestane být dominantní stranou a následují tři možné varianty vývoje, buď původní dominantní strana urychleně obnoví své pozice, nebo se nová vítězná strana pokusí stát novou dominantní stranou, nebo systém přestane být systémem dominantní strany.

Jako příklady systémů dominantní strany uvádí Sartori (2005, 209 a 212) Indii, Japonsko, ale i Švédsko, Norsko a Dánsko, kde sice vítězné strany nezískaly vždy přes 50% mandátů, ale jedná se o skandinávské státy, ve kterých existuje silná tradice menšinových vlád. Z toho vyplývá, že vítězná strana nemusí nutně získat nadpoloviční počet mandátů, aby mohla sestavit vládu a setrvat u moci, ale závisí i na zvyklostech v jednotlivých zemích.

Systém dvou stran

V tomto systému existují pouze dvě relevantní politické strany, které se pravidelně střídají u moci⁹, pokud k mocenské alternaci delší dobu nedochází, přemění se systém dvou stran v systém dominantní strany, stejně tak pokud by ani jedna ze dvou stran nebyla schopna sama sestavit vládu, přeměnil by se systém dvou stran v umírněný pluralismus. U systému dvou stran je obvyklá malá ideologická vzdálenost a celá soutěž se točí kolem dvou pólů, obvyklá je tak existence jedné strany pravého středu a jedné strany levého středu, které spolu vedou politický boj o nerozhodnuté středové voliče. Jako příklad systému dvou stran je nejčastěji uváděn systém Velké Británie a Spojených států Amerických¹⁰.

⁹ Tzn. že jedna z nich vždy získá absolutní většinu křesel v parlamentu a je schopna vládnout sama

¹⁰ U obou států však lze nalézt sporné body, u Velké Británie je to nepravdivost střídání vlád a u Spojených států časté překrývání moci, kdy jedna ze stran má post presidenta, ale druhá ovládá Kongres.

Umírněný pluralismus

Za umírněný pluralismus lze považovat systém, ve kterém působí menší počet¹¹ politických stran, mezi kterými panuje malá ideologická vzdálenost. Pro systém je typické, že je v něm možno vytvořit úspěšné a stabilní koalice. Často dochází k dvoupólové struktuře alternativních koalic, která tak připomíná systém dvou stran. V umírněném pluralismu nepůsobí relevantní antisystémové strany a neexistuje bilaterální opozice, to znamená, že vláda nečelí zároveň opozici z levé i pravé části politického spektra. I v tomto typu systému se soutěží především o středové voliče.

Polarizovaný pluralismus

V polarizovaném pluralismu působí větší počet relevantních stran, jedná se o nestabilní systém, neboť v něm působí antisystémové strany, a to většinou na obou pólech politického spektra. S tím souvisí i existence bilaterální opozice, takže vláda je pod tlakem z levé i pravé části politického spektra. Právě bilaterální opozice činí subjekt, popřípadě subjekty na středu politického spektra nepostradatelnými při sestavení vlády, proto nedochází ke skutečné alternaci moci. Systém již není bipolární, ale většinou tripolární. Pro tento systém je typická i přehnaná ideologizace a vysoká míra populismu. Jako příklady polarizovaného pluralismu jsou často uváděny výmarské Německo, IV. Francouzská republika, nebo Chile před Pinochetovým převratem. Polarizovaný pluralismus lze tedy považovat za indikátor ohrožení demokracie a rozpadu systému.

¹¹ Sartori (2005, 136) považuje za limitní počet „kolem pěti stran“.

Atomizovaný systém

V Sartoriho pojetí se jedná o zbytkovou kategorii, ve které již není nutné počítat počet stran a systém v podstatě přestává být systémem. Často atomizovaný systém jako přechodný stav funguje po rozpadu předcházejícího systému, především během přechodu k demokracii, jako příklad atomizovaného systému uvádějí někteří autoři (Dvořáková, Kunc, 2003, 58) postsovětské Rusko.

3.6 Vymezení regionálních stran

Při zkoumání regionálních stran se lze setkat různými významy a pojetími různých pojmů, proto považuji za nutné napřed vymezit základní pojmy a jak s nimi budu zacházet.

Problematické je především používání pojmů regionální strana, etnická strana, etnicko-regionální. Zatímco někteří autoři od sebe tyto stranické typy striktně oddělují, jiní je vymezují jako společný typ stran (Mareš, 2003c, 5). Já osobně se přikláním k prvnímu myšlenkovému proudu, a to na základě následujících definic, které zkonstruoval Maxmilián Strmiska. Regionální strany vymezuje Strmiska (2003,10) „Regionální strany lze nejlépe vymezit jako samostatné stranicko politické formace regionální obediencie, jejichž ideově-programová i organizační identita, stejně jako jimi používané (a s jejich identitou spjaté) zdroje politické legitimace a volební mobilizace mají regionální charakter“, zatímco etnické strany vymezuje jako „politické strany, jejichž ideově - programová i organizační identita, stejně jako jimi používané (a s jejich identitou spjaté) zdroje politické legitimace a volební mobilizace mají vyhraněně etnický ráz“ (Strmiska, 2003, 14). Tyto definice, jasně dokazují, že regionální strana a etnická strana jsou dva zcela odlišné pojmy a že je nelze automaticky slučovat v jeden typ stran, přestože samozřejmě může existovat strana, která je regionální a zároveň stranou etnickou, tuto stranu pak lze nazvat etnicko-regionální.

Dále je nutno odlišit od sebe regionální a regionalistické strany, neboť opět platí, že regionální strana nemusí být nutně stranou regionalistickou a zároveň i některé celostátní politické strany mohou být řazeny do kategorie regionalistických stran.

Za regionální politickou stranu nelze v tomto pojetí regionálních stran považovat stranu, která v určitých regionech dosahuje oproti zbytku státu nadprůměrných zisků, v českém prostředí je tak především v médiích prezentována Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová, neboť křesťanští demokraté dosahují vysokých zisků na jižní Moravě. To však nic nemění na faktu, že se stále jedná o celostátní politickou stranu, která má pouze regionalizovanou voličskou podporu. Podobně chybné je považovat za regionální strany formace, které staví kandidátky jen v určitých regionech, neboť se jedná pouze o strany s necelostátní volební strategií (Strmiska, 2005, 13). Přesto ale existují i strany „vázané svým názvem i faktickou činností na určitou lokalitu či region, jejichž primární orientace však nespočívá v etno-regionální identitární mobilizaci či v prosazování teritoriálně-autonomistických požadavků, ale pouze v obecném zaměření se na rozvoj regionu města či obce“ (Mareš, 2003a, 220). Problém, jak tyto atypické představitele regionálních stran odlišit od již zmíněných stran s necelostátní volební strategií, vyřešil Mareš (2003a, 221) tím, že za regionální považuje ty, které svým názvem zdůrazňují primární vazbu na konkrétní region, čímž tyto strany mohou „využívat faktoru identifikace s konkrétním regionem a profilovat se i na ose centrum-periferie, a proto je třeba jim věnovat v českém kontextu alespoň dílčí pozornost“ (Mareš, 2003a, 220).

Skupinu regionálních stran nelze jako celek umístit na pravolevé spektrum, neboť jednotlivé regionální strany mohou používat k prosazení svých cílů různé ideologie, proto lze regionální strany nalézt po celé šíři pravolevého spektra. Rovněž z genetického hlediska se jedná o velmi různorodou skupinu a opět nelze určit jediný správný způsob, kterým tyto strany vznikají. Vzhledem k tomu, že okolnosti vzniku regionální strany mohou mít, a v drtivé většině případů mají, vliv na vlastnosti strany, je třeba jim věnovat pozornost. Strmiska (2003, 12-13) proto uvádí toto rozlišení několika základních modelů regionálních stran:

Vznik regionálních politických stran

- a) regionální strana, jenž vznikla a vyvíjela se jakožto „čistá“, autentická autonomistická strana, jako „strana teritoriální obrany“ vzešlá z konfliktu centrum versus periferie;
- b) regionální strana, jež se vyvinula z neúspěšné „celonárodní“ – celostátní strany (resp. z jejího jádra či dominantní frakce);
- c1) regionální strana, jež představuje produkt regionalizace a osamostatnění jednotlivé regionální pobočky celostátní strany (při zachování existence příslušné mateřské celostátní strany, včetně jejích – alespoň některých - regionálních poboček);
- c2) regionální strana vzniklá v důsledku všeobecné regionalizace-fragmentace celostátní strany (zahrnující úplný zánik mateřské strany);
- c3) regionální strana představující výsledek regionalizace-osamostatnění všech regionálních poboček celostátní strany (s přetrváváním mateřské strany v neregionální sféře);
- d1) regionální strana vzešlá z regionalizace a z osamostatnění jednotlivé filiálky multiregionální či makroregionální (tedy nikoli celostátní) strany;
- d2) regionální strana vzniklá v důsledku všeobecné regionalizace-fragmentace meziregionální či makroregionální strany (zahrnující úplný zánik mateřské strany);
- d3) regionální strana představující výsledek regionalizace-osamostatnění všech regionálních poboček meziregionální či makroregionální strany (s pokračující existencí mateřské strany v neregionální sféře);
- e) regionální strana pocházející z transformace subregionální či lokální stranicko-politické formace či formací;
- f) regionální či spíše quasi-regionální strana, jež „regionální“ charakter získala dodatečně a v důsledku působení víceméně exogenních faktorů vyvolaných zásadní proměnou teritoriálně-politického uspořádání, resp. státních hranic (rozdělení či anexe daného území-regionu, sloučení různých teritoriálních útvarů v rámci nového státu atp.);

Tento seznam modelů vzniku regionální strany nám dává do určité míry odpověď na otázku, proč je skupina regionálních stran tak ideologicky-programově různorodá.

Na základě těchto poznatků se logicky nabízí otázka, zda je vůbec možné uvažovat o existenci regionálních¹² stran. Sám Strmiska (2003, 9-12) se k této otázce staví skepticky, a byť uznává, že se mnohdy jedná o subjekty, které lze jen obtížně nebo vůbec zařadit do ostatních stranických rodin, není si jist, „*zda je vhodné tento problém „neklasifikovatelnosti“ řešit pomocí tak sporného výtvoru, jakým je rodina regionálních, či etnicko-regionálních stran, fakticky degradovaného do postavení jakési zbytkové kategorie či její náhražky*“ (Strmiska, 2003, 11).

3.7 Regionální stranické systémy

Vzhledem k marginální pozici regionálních stran v České republice, si je nutné položit otázku, zda lze v České republice hovořit o regionálních stranických systémech. Základním problémem je, že v podstatě všechny regionální strany, které lze na obecní či krajské úrovni označit za relevantní, spadají do kategorie stran vázaných názvem na konkrétní lokalitu či region, která byla již zmíněna jako atypický představitel regionálních stran. Navíc tyto strany v drtivé většině působí ve své lokalitě osamocněně spolu s celostátními stranami. Za těchto skutečností nelze než souhlasit s tvrzením Miroslava Mareše (2003b, 228) že „*Smysluplná aplikace typologie etnických ani regionálních stranických systémů tedy není v ČR v polistopadovém období možná.*“ V České republice tak lze hovořit pouze o regionálních stranických subsystémech, který podle Strmisky (2005, 15) do značné míry kopíruje systém celostátní.

¹² Popřípadě regionálních a etnických, jak ji vymezil Klaus von Beyme a která byla uvedena výše.

4 Prává volba pro Plzeň: vývoj a charakteristika

4.1 Stručná charakteristika města Plzně

Město Plzeň se rozkládá na ploše 26 148 ha a žije zde zhruba 167000 obyvatel, to z ní činí čtvrté největší město v České republice a nezpochybnitelné centrum Plzeňského kraje¹³. Jedná se o statutární město, které je členěno na 10 městských obvodů¹⁴.

Tyto obvody však nelze považovat za rovnocenné a je lepší je rozdělit na „velké“ a „malé“. „Velkými“ obvody se rozumí obvody číslo 1-4, které se nacházejí a rozdělují samotnou Plzeň, „malými“ obvody jsou obvody 5-10, jedná se o obce přičleněné k Plzni¹⁵. Rozdíl je patrný i ve volebním chování, zatímco ve „velkých“ obvodech dominují politické strany, v malých se často prosazují nezávislé kandidátky.

Pro tuto případovou studii je podstatné především zastupitelstvo města Plzně a dále pak zastupitelstva „velkých“ obvodů, ve kterých PVP vždy postavila své kandidátky¹⁶ a kde aktivně působí její zastupitelé.

Právě velikost města dává místním politikům nesrovnatelně větší vliv, než jejich kolegům z ostatních obcí v kraji. Jako příklad lze uvést velikost rozpočtu, pro rok 2008 má město Plzeň schválený rozpočet, který počítá s příjmy ve výši 5,07 mld. Kč a výdaji

¹³ Druhé největší město v Plzeňském kraji Klatovy má zhruba 23000 obyvatel, třetí Rokycany již „jen“ 14000. Pokud navíc srovnáme počet obyvatel Plzně a Plzeňského kraje zjistíme, že v Plzni žije téměř třetina obyvatel kraje. Zdroj: www.czso.cz

¹⁴ Deset městských obvodů má Plzeň od 1.1.2003 kdy se připojily obce Malesice a Lhota.

¹⁵ Jmenovitě se jedná o Křimice, Litice, Radobyčice, Černice, Malesice a Lhota.

¹⁶ Jediný pokus prosadit se v „malém“ obvodu, proběhl ve volbách v roce 2002 v Plzni 8 Černicích a skončil neúspěchem poté co dvoučlenná kandidátka PVP získala jen 3,38% hlasů.

5,45 mld. Kč¹⁷, čímž převyšuje i rozpočet Plzeňského kraje, který v tomto roce počítá s příjmy i výdaji ve výši 3,42 mld. Kč¹⁸.

4.2 Původ strany

Pro vznik Právě volby pro Plzeň byl klíčový vývoj v Občanské demokratické alianci (ODA) na počátku roku 1998, kdy vyvrcholila krize, kterou nebyla strana schopná zvládnout, a znamenala tak pád strany do marginálních pozic. Příčinou krize se stalo, podobně jako u Občanské demokratické strany (ODS), nevyjasněné financování strany a neochota přiznat pravou identitu sponzorů, tato skutečnost spolu s neutuchajícím vnitrostranickým bojem způsobily, že ODA začaly postupně opouštět její nejvýraznější osobnosti. Jako první stranu opustila většina představitelů tak zvané Právě frakce. Rozklad ODA nabral na rychlosti na konci února, kdy řady strany opustila ministryně Vlasta Parkanová a předseda ODA Jiří Skalický nejprve rezignoval na všechny funkce ve straně a po několika dnech i na členství v ní. Ze strany v tu dobu vystoupily i ostatní výrazné osobnosti, např. Petr Bratinka, Vladimír Dlouhý či Karel Kühnl. Tyto změny však neprobíhaly jen na celostátní úrovni, ale ODA se rozpadala i v regionech, kdy řada členů opouštěla stranu, či vstupovala do stran jiných, popřípadě založila stranu vlastní. Tento osud postihl i regionální organizaci ODA v Plzni, ze které vystoupila skupina členů v čele s náměstkem primátora Vladimírem Duchkem a založila vlastní stranu - Právou volbu pro Plzeň¹⁹.

¹⁷ Zdroj - http://www.plzen.eu/cz/zivot_v_plzni/verejne_dokumenty/rozpocet/index.html

¹⁸ Zdroj - <http://www.kr-plzensky.cz/article.asp?itm=33214>

¹⁹ Podobný proces probíhal na více místech v České republice, v okolí Hradce Králové založili bývalí členové ODA stranu Volba pro město a na Liberecku vznikla Demokratická regionální strana.

4.3 Vývoj strany

4.3.1 Vývoj strany v období 1998-2002

Pravá volba pro Plzeň byla zaregistrována na ministerstvu vnitra 14. července 1998. Do komunálních voleb šla PVP v nevýhodné pozici, nikdo netušil, do jaké míry se bude kopírovat vzorec z celostátní úrovně, kde místo po ODA zaujala nově vzniklá Unie svobody (US). Navíc zdecimovaná ODA po krachu jednání s Demokratickou unií a ODS (Pšeja, 2005, 131) vcelku racionálně vyhodnotila své šance na úspěch v parlamentních volbách jako nulové, rozhodla se plně soustředit na volby komunální a kandidátku sestavila i v Plzni. O stejný typ voličů se tak ucházely hned tři strany. Za těchto okolností mohla být PVP s výsledkem voleb spokojena, obdržela 7,19% hlasů a 3 mandáty²⁰. Zastupitelský mandát získal předseda PVP Vladimír Duchek, známý plzeňský chirurg Richard Sequens (bezpartijní) a bývalý rektor Západočeské univerzity Jiří Holenda (bezpartijní).

S čím však nemohla být spokojena, byl výsledek následných koaličních vyjednávání. Ačkoli se dala jak na úrovni magistrátu, tak i všech čtyřech velkých obvodech sestavit koalice pravého středu ODS + US + KDU-ČSL + PVP, vítězná ODS sestavila koalice s ČSSD, a Pravá volba tak započala svoje první funkční období v roli opozice. V opozičních řadách se zastupitelé za PVP snažili přesto prosadit alespoň části svého programu, jako svá hlavní „vítězství“ uvádí PVP na svých webových stránkách prosazení pokračování privatizace městských bytů a zavedení bezpečnostních opatření

²⁰ Výsledky v městských obvodech byly podobné. Plzeň 1 – 8,91% hlasů a 2 mandáty z 27, Plzeň 2 – 5,95% hlasů a 2 mandáty z 27, Plzeň 3 – 7,87% hlasů a 2 mandáty z 31, Plzeň 4 – 6,23% hlasů a 2 mandáty z 25. Zdroj: www.volby.cz

na Klatovské třídě²¹. Za další úspěchy PVP považuje úspěšné protestování proti výstavbě hliníkárný Nemark v průmyslové zóně na Borských polích²².

Před prvními krajskými volbami v roce 2000 se PVP zabývala myšlenkou na rozšíření své působnosti i na krajskou úroveň a přemýšlela jak o samostatné kandidátce, tak i o koordinaci své činnosti se stranami Čtyřkoalice. Nakonec se však PVP krajských voleb nezúčastnila, neboť samostatnou kandidátku vyhodnotila jako neperspektivní a nabídka Čtyřkoalice se PVP jevila jako nevýhodná.

4.3.2 Vývoj strany v období 2002-2006

Do dalších komunálních voleb v roce 2002 sestavila PVP šest kandidátek, na kterých kromě všech sedmi členů strany a bezpartijních osobností bylo i několik členů Klubu angažovaných nestraníků (KAN)²³. Volební výsledek PVP předčil všechna očekávání, neboť s výsledkem 9,34% a ziskem 4 mandátů v zastupitelstvu města²⁴ předčil jak KDU-ČSL, tak i koalici US a SNK, které volilo 7,34%, respektive 6,05% a získaly shodně po 3 mandátech. Zastupiteli PVP se tak stali: předseda PVP Vladimír Duchek, známý plzeňský výtvarník Karel Syka (bezpartijní), historik architektury Jan Anderle

²¹ Klatovská třída je jednou z nejvytíženějších ulic v Plzni, vedoucí z centra města jižním směrem na Klatovy. Problém jejího odlehčení je jednou ze základních otázek dopravní politiky v Plzni.

²² Hliníkárna Nemark se nakonec přesunula do Mostu, kde její výstavbu provázela řada skandálů a nejasností.

²³ Klub angažovaných nestraníků je pravicovou politickou stranou, která prosazovala především debolševizaci společnosti a zákaz komunistické strany. KAN je naprosto marginální stranou, která určitého vlivu dosahovala především v první polovině 90. let.

²⁴ V městských obvodech byly výsledky takovéto: Plzeň 1 – 12,64% hlasů a 3 mandáty z 27, Plzeň 2 – 7,24% hlasů a 2 mandáty z 27, Plzeň 3- 7,90% hlasů a 2 mandáty z 31, Plzeň 4 – 10,49% hlasů a 2 mandáty z 25, Plzeň 8-Černice 3,38% hlasů a žádný mandát z 9. Výsledek z Černic tak lze označit za jediný neúspěch PVP v těchto volbách.

(PVP) a stavební inženýr Karel Vítek²⁵ (PVP). Po vítězné ODS, druhé ČSSD a třetí KSČM se tak PVP stala čtvrtou nejsilnější stranou a druhou nejsilnější pravicovou silou v Plzni.

Povolební koaliční vyjednávání tentokrát dopadlo pro PVP o poznání lépe než to minulé, neboť ODS se rozhodla sestavit koalici pravého středu s PVP, KDU-ČSL a koalicí US a SNK. Volební výsledek PVP pomohl i k lepšímu zastoupení v 9 členné radě, kde obsadila Vladimírem Duchkem post ekonomického náměstka primátora a Karel Vítek se stal členem rady, zatímco KDU-ČSL získala post náměstka primátora a koalice US a SNK post radního, zbývajících pět postů dvou radních, dvou náměstků primátora a primátora obsadila ODS. V městských obvodech se PVP podařilo stát součástí koalic ve všech velkých obvodech s výjimkou Plzně 2.

Především funkce ekonomického náměstka primátora pomáhala PVP prosazovat její programové priority. Za svůj největší úspěch v tomto období považuje PVP²⁶ prosazení čtyř vyrovnaných rozpočtů. Byla dokončena průmyslová zóna na Borských polích a město začalo podporovat především investory zaměřující se na výzkum a inovace, z tohoto důvodu vznikl v Plzni v sousedství univerzity a průmyslové zóny Borská pole vědeckotechnický park. Za další úspěchy lze označit privatizaci městských bytů, čerpání dotací na rozvoj technické infrastruktury v souhrnné částce vyšší než 1,2 mld. Kč, získání kontroly nad Plzeňskou teplárenskou, za vítězství PVP v oblasti dopravní politiky lze označit v roce 2005 zamítnutí koncepce městské magistrály, čímž se přiblížilo prosazení koncepce Západního okruhu, který PVP podporuje²⁷. Za důležitý úspěch lze označit opravu historické budovy Měšťanské besedy, ke které má řada

²⁵ Původně byl zvolen opět MUDr. Sequens, který však zároveň kandidoval jako nestraník za US do senátu a po vítězství v tomto klání se mandátu v zastupitelstvu vzdal a na jeho místo nastoupil právě Karel Vítek.

²⁶ Zdroj: www.pravavolba.cz

²⁷ Respektive byl podporován již ODA od roku 1994. Zdroj: MF Dnes 2.5.2008

Plzeňanů silný citový vztah. PVP se naopak nepodařilo zabránit izraelské společnosti Plaza vybudovat zábavně-obchodní centrum v bezprostřední blízkosti historického centra města, v tomto období se PVP také nedostatečně vymezila proti plánu primátora Miroslava Kalouse na zástavbu prostoru mezi dálnicí D5, Plzní 6-Litice a Plzní 8-Černice, kde měla vzniknout nová čtvrť Plzně Jižní město. Za kuriózní, leč regionální strany hodný, lze označit návrh předsedy klubu zastupitelů PVP a historika Jana Anderleho na přejmenování řeky Berounky²⁸ na „původní plzeňskou“ Mži.

Do krajských voleb v roce 2004 již PVP, alespoň prostřednictvím svých zastupitelů, zasáhla, na krajské kandidátce SNK se nacházelo hned několik bezpartijních zastupitelů PVP, jeden člen KAN zvolený za PVP a dokonce i jeden člen PVP, a to sám její předseda Duchek. Jeho pozice na 24. místě kandidátky²⁹ však demonstrovala hlavně podporu jeho osoby této kandidátce. Největší šanci na zvolení měl Karel Syka, který figuroval na třetím místě kandidátky, bohužel kandidátka SNK získala jen 5,19% hlasů a dva mandáty, které obsadili kandidáti z prvních dvou míst.

4.3.3 Vývoj strany od roku 2006

Patový výsledek parlamentních voleb v červnu roku 2006 ovlivnil nepochybně i komunální volby, neboť po neúspěšném pokusu menšinové vlády ODS o získání důvěry v Poslanecké sněmovně se především představitelé ODS, ale i ČSSD, snažili občanům vnutit myšlenku, že senátní a komunální volby jsou referendem o tom, koho má prezident pověřit k druhému pokusu o sestavení vlády. Proto parlamentní strany vynakládaly na předvolební kampaň mnohem větší finanční prostředky, než tomu bylo v minulých komunálních volbách.

²⁸ Anderle argumentuje historickými mapami, ve kterých se tento vodní tok nazývá Mží až k soutoku s Rakovnickým potokem a teprve od tohoto místa nese řeka jméno Berounka.

²⁹ Zdroj: www.volby.cz

Masivní výdaje, které na předvolební kampaň vynaložily ostatní strany, přinutila i PVP k použití billboardů, mimo standardních billboardů s tvářemi kandidátů představila PVP i republikovou raritu, takzvaný dynamický billboard, na kterém byl vyobrazen šálek kávy a nápis „Pravá volba, to je jiný kafe“. Ze šálku přitom stoupala skutečná pára, což vzbuzovalo pozornost lidí i médií a billboard tak splnil svůj účel výtečně, neboť v souvislosti s ním byla v médiích zmiňována i kontaktní část kampaně PVP, debaty s občany v kavárně Měšťanské besedy.

Výsledek voleb byl pro PVP zklamáním, se ziskem 7,97% hlasů³⁰ se jí sice podařilo udržet si pozici druhé nejsilnější pravicové síly, ale oproti minulým volbám ztratila téměř 1,5% hlasů a především 1 zastupitelský mandát. Ze zastupitelů PVP mandát uhájili V. Duchek, K. Syka a J.Anderle.

Jasným vítězem voleb se stala ODS, která se ziskem 45,23% obsadila v 47 členném zastupitelstvu 22 mandátů a k dosažení většiny jí tak stačil jen jeden koaliční partner. ODS se nakonec rozhodla nespolupracovat s levicovými stranami a zahájila jednání s PVP, KDU-ČSL a Plzeňskou aliancí (PA)³¹. Občanští demokraté však nabídli pouze dvě místa v radě, což nakonec vyřadilo PA ze hry a odešla do opozice. PVP tak sice ztratila i funkci radního, ale podařilo se jí udržet pro svého předsedu funkci ekonomického náměstka. I zde však PVP ztratila část vlivu, protože ODS prosadila svoji vizi takzvané profesionalizace rady, což znamenalo, že každá funkce v radě byla nyní uvolněná, a tím pádem došlo k omezení kompetencí náměstků primátora. V městských obvodech se PVP podařilo dostat do koalic ve třech z velkých obvodů, neuspěla pouze na Plzni 3. V tomto volebním období se PVP snažila a snaží především

³⁰ PVP utrpěla ztráty i v městských obvodech: Plzeň 1 – 9,04% hlasů (-3,60%) a 2 mandáty (-1) z 27, Plzeň 2 – 6,11% hlasů (-1,13%) a 1 mandát (-1) z 27, Plzeň 3 – 7,46% hlasů (-0,44%) a 2 mandáty (beze změny) z 31, Plzeň 4 9,02% hlasů (-1,47%) a 2 mandáty (beze změny) z 27. Zdroj: www.volby.cz

³¹ Plzeňská aliance je koalicí, kterou tvoří: Sdružení nezávislých kandidátů (SNK), US-DEU, Strana zelených (SZ), Evropští demokraté (ED) a Strana pro otevřenou společnost (SOS). Zdroj: <http://www.regionplzen.cz/zpravodajstvi/archiv/index.asp?rok=2005&mesic=10&id=232911>

zabránit stavbám dalších montážních podniků a preferovat společnosti orientované na vývoj, z toho důvodu jsou zastupitelé PVP spolu s řadou dalších zastupitelů napříč politickým spektrem proti již zmíněnému projektu Jižního města. I další již zmíněný návrh, na přejmenování Berounky, získal podporu a vzhledem k nemožnosti řešit jej na obecní úrovni se přesunul i na krajskou úroveň. PVP se však „proslavila“ i tím, že v dubnu 2007 odevzdala kontrolnímu výboru Poslanecké sněmovny výroční zprávu o hospodaření na nesprávném formuláři a s podivnými čísly a hrozilo jí tak zrušení. Proto se předseda PVP Duchek stal terčem kritiky opozičních zastupitelů, kteří požadovali jeho odstoupení.

V krajských volbách roku 2008 se o přízeň voličů ucházeli dva bezpartijní zastupitelé za PVP, ovšem na místech, která byla hluboko za hranicí volitelnosti, PVP jim přesto na svých internetových stránkách vyjádřila podporu. Mnohem větší iniciativu PVP vynaložila při podpoře senátora Sequnse, který se jako bezpartijní kandidát za Stranu pro otevřenou společnost pokoušel obhájit svůj mandát. Mimo podpory na svých internetových stránkách se inzeráty s fotografií zastupitelů PVP a textem Prává volba podporuje Seqense objevily i v regionálním tisku.

Pokud jde o budoucí vývoj strany, lze předpokládat, že PVP zůstane v plzeňských zastupitelstvech i po komunálních volbách v roce 2010. Co se týče případné expanze do malých obvodů, považuji ji za nepravděpodobnou, snad s výjimkou již zmiňované Plzně 8-Černice, do které s pokračující zástavbou již víceméně prorostla Plzeň 2 a bytová výstavba i nadále pokračuje, což se projevuje i změnami volebního chování směrem k politickým stranám.

4.4 Charakteristika strany

Prává volba pro Plzeň se profiluje jako pravicová strana v rámci konceptu „nepolitické“, „nestraničské“ a „odbornické“ politiky, který je v České republice poměrně oblíbený. Sama strana se k tomuto na svých internetových stránkách (www.pravavolba.cz) hlásí: *„Před stranickostí upřednostňuje odbornost a aktivní spolupráci v rámci svobodné*

občanské společnosti“ a „Jsme přátelské sdružení lidí, kteří mají jasný názor a program a nezkompromitovali se v minulém režimu“. Za další z důkazů „nepolitické“ politiky je i heslo strany – Strany jsou pro straníky, Pravá volba je pro Plzeň, které je evidentně parafrází na volební heslo Občanského fóra z prvních svobodných voleb v roce 1990 – Strany jsou pro straníky, Občanské fórum pro všechny.

PVP se deklaruje jako „výhradně regionální strana“ s čímž lze souhlasit, neboť strana se nikdy nepokoušela proniknout do celostátní politiky a pomineme-li účast předsedy Duchka v roce 2004 na krajské kandidátce SNK, žádný z jejích členů nekandidoval v jiných než komunálních volbách.

Za další z charakteristických rysů PVP lze považovat poměrně silný antikomunismus, který například umožňuje PVP spolupracovat i se subjekty v tomto směru radikálnějšími, jako je například KAN. S odporem PVP proti minulému režimu souvisí i omezení pro potenciální zájemce o kandidaturu za PVP: *„Za Pravou volbu pro Plzeň nesmí kandidovat nikdo, kdo kdy byl v KSČ, StB, Lidových milicích, funkcionářem SSM, byl odsouzen za úmyslný trestný čin anebo se jinak zpronevěřil občanské odpovědnosti“* (www.pravavolba.cz).

Poněkud zvláštní je, že se členové PVP, i když pokračují v podobné ideové orientaci³², nehlásí ke své minulosti v ODA. Toto nehlášení se však na internetových stránkách nabývá překvapivého rozměru, neboť tam není uvedeno datum vzniku strany, ale v sekci Historie strany lze nalézt i odkaz - období 1994-1998 a naši zastupitelé v období 1994-1998, bez jakékoliv informace o tom, že se jedná o zastupitele zvolené za ODA. Mimo podobné ideové orientace má PVP s ODA podobný vztah k významu členské základny, ODA se nikdy nesnažila o vybudování masivní členské základny, PVP má od svého založení 7 členů.

³² ODA se hlásila k ekonomickému neoliberalismu a politickému neokonzervatismu západního typu.

4.4.1 Elektorát strany

Elektorát Právě volby lze jen obtížně přesněji charakterizovat, ale vzhledem k profilaci PVP jako alternativě parlamentních stran lze předpokládat, že se jedná především o pravicové voliče, kteří nechtějí volit ODS, popřípadě KDU-ČSL. PVP se do značné části podařilo převzít elektorát ODA, z části se snaží oslovit lokální patrioty a všeobecně se orientuje především na vzdělanější vrstvy obyvatelstva.

4.4.2 Program

Pokud se zaměřím na programatiku strany, lze dospět k následujícím závěrům. V ekonomických otázkách se PVP především zaměřuje uvážlivou rozpočtovou politikou, podporu soukromých podnikatelů a podporu firmám zaměřujícím se na výzkum a vývoj, naopak je proti budování dalších továren zaměřených jen na výrobu a požadujících především nekvalifikovanou pracovní sílu³³. K prosazování těchto cílů má PVP výhodu, neboť funkci ekonomického náměstka i předsedy dozorčí rady Vědeckotechnického parku zastává předseda PVP Duchek. Velký důraz klade PVP na kulturní a společenský život města, který se snaží co nejvíce rozvíjet a finančně podporovat. V oblasti dopravy preferuje PVP obchvaty a okruhy před průtahy městem, s preferencí obchvatů souvisí i podpora záchytných parkovišť na okraji města a podpora, rozvoj a modernizace MHD a jejích linek. S oblastí dopravy souvisí i životní prostředí, kde se PVP snaží především o omezení počtu aut ve městě. PVP také klade důraz na městskou zeleň, její údržbu a rozšiřování jejích ploch.

³³ V současné chvíli je již navíc v Plzni i okolí problém sehnat do těchto podniků zaměstnance, proto se jejich nedostatek snaží tyto podniky řešit zaměstnáváním zahraničních dělníků z východní Evropy, ale i z asijských států.

4.4.3 Použití teoretických poznatků při charakteristice strany

Pokud bychom se pokusili PVP charakterizovat na základě v předešlé části uvedených teoretických poznatků, lze dospět k následujícím závěrům. Vznik strany lze vysvětlit Strmiskovou variantou „regionální strana, jež představuje produkt regionalizace a osamostatnění jednotlivé regionální pobočky celostátní strany (při zachování existence příslušné mateřské celostátní strany, včetně jejích – alespoň některých - regionálních poboček“ (2003,13). Neboť i po vzniku PVP její mateřská ODA³⁴ stále existovala, a to až dokonce roku 2007, kdy sama ukončila svoji existenci. Pokud se zaměříme na typologie politických a regionálních stran lze konstatovat, že Pravou volbu je možné označit za catch-all-party s určitými prvky kádrové strany. Pro catch-all-party hovoří především relativně omezená ideologická zátěž a snaha získat voliče od středu napravo. PVP se také nesnaží budovat masivní členskou základnu, což je typické jak pro catch-all-party, tak pro stranu kádrů. Se stranou kádrů má PVP společné i to, že strana funguje především v předvolební kampani, jinak ji reprezentují především její zastupitelé. Pokud bychom se zaměřili na typologii regionálních stran, tak lze Pravou volbu zařadit do Marešovy zvláštní kategorie „neautonomistických stran a hnutí vázaných svým názvem na konkrétní region či lokalitu“, neboť PVP je typickým představitelem tohoto proudu regionálních stran.

³⁴ Vznik ODA jako takové by se dal postihnout developmentaristickým přístupem, strana se začala formovat bezprostředně po listopadových událostech roku 1989.

5 Závěr

Na začátku této práce jsem si stanovil za cíle práce shrnout teoretické poznatky o politických stranách a regionálních stranách a popsat vývoj a charakterizovat regionální politickou stranu Prává volba pro Plzeň.

Při popisu teorie politických stran a regionálních stran jsem se snažil vycházet především z poznatků autorů, jejichž práce si získaly všeobecný respekt v politologické obci, a bez kterých se dá jen s obtížemi přistoupit k serióznímu výzkumu dané problematiky. Podařilo se mi vymezit základní pojmy této práce, tj. politické strany a regionální strany. Dále jsem popsal základní teorie vzniku politických stran a regionálních stran, funkce, které strany plní, základní typologii politických stran a typologii stranických systémů.

Při popisu vývoje regionální politické strany Prává volba pro Plzeň jsem logicky postupoval od příčin vzniku strany z frakce plzeňské ODA k prvním volbám pod novou stranickou značkou a prvnímu funkčnímu období strávenému v opozici, až po volby v letech 2002 a 2006, kdy se strana stala součástí koalic pravého středu jak na úrovni celého města, tak i ve většině velkých městských obvodů. Při charakteristice Právě volby jsem se zaměřil především na její ideově programový profil a aplikaci poznatků z teoretické části práce.

Má bakalářská práce dokazuje, že politické strany nemusí nutně jen působit na celostátní, popřípadě krajské úrovni, ale že lze vytvořit úspěšnou politickou stranu působící pouze v jedné konkrétní lokalitě.

6 Seznam literatury:

Knižní publikace

Dvořáková, V. - Kunc, J. (2005): Základní témata komparativních analýz, in: Dvořáková, V. a kol.: Komparace politických systémů I., Nakladatelství VŠE 2005

Fiala, P. - Holzer, J. - Strmiska, M. (2002): Politické strany ve střední a východní Evropě: ideově politický profil, pozice a role politických stran v postkomunistických zemích. MÚ: MPÚ, Brno

Fiala, P. - Strmiska, M. (1998): Teorie politických stran. Barrister and Principal, Brno

Heywood, A. (2004): Politologie. Eurolex Bohemia, Praha

Kopeček, L. (2006): Politické strany a stranické systémy ve srovnávací a teoretické perspektivě, in: Strmiska, M. - Hloušek, V.- Kopeček, L. - Chytilík, R.: Politické strany moderní Evropy. Praha, Portál 2006

Kubát, M. (2004): Političtí aktéři, in: Cabada, L. -Kubát, M. a kol.: Úvod do studia politické vědy. Eurolex Bohemia, Praha 2004

Kunc, J. (2000): Stranické systémy v re/konstrukci, Praha, Sociologické nakladatelství

Mareš, M. (2003a): "Neautonomistické" strany a hnutí vázané svým názvem na konkrétní region či lokalitu, in: Mareš, M.(ed.): Etnické a regionální strany v ČR po roce 1989. CDK, Brno 2003

Mareš, M. (2003b): Pozice etnických a regionálních stran a hnutí ve stranicko politickém systému České republiky, in: Mareš, M.(ed.): Etnické a regionální strany v ČR po roce 1989. CDK, Brno 2003

Mareš, M. (2003c): Úvod do problematiky výzkumu etnických a regionálních stran v

české republice, in: Mareš, M.(ed.): Etnické a regionální strany v ČR po roce 1989. CDK, Brno 2003

Novák, M. (1997): Systémy politických stran - úvod do jejich srovnávacího studia, Praha, Sociologické nakladatelství

Pšeja, Pavel: 2005. Stranický systém české republiky. Politické strany a jejich vývoj 1989-1998. Brno. Centrum pro studium demokracie a kultury

Říchová, B. (2002): Úvod do současné politologie. Srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha, Portál

Sartori, G. (2005): Strany a stranické systémy. CDK Brno

Strmiska, M. (2003): Pojetí regionálních a etnických stran, in: Mareš, M.(ed.): Etnické a regionální strany v ČR po roce 1989. CDK, Brno 2003

Strmiska, M.(1998): Regionální strany a stranické systémy. Španělsko, Itálie, Velká Británie a Severní Irsko, CDK, Brno.

Strmiska, M.(2005): Regionální strany, stranické systémy a teritoriálně politický pluralismus: pojetí a typologie evropských regionálních stran a stranických soustav. AP, Brno

Internetové zdroje³⁵:

<http://www.czso.cz>

http://www.plzen.eu/cz/zivot_v_plzni/verejne_dokumenty/rozpocet/index.html

<http://www.kr-plzensky.cz/article.asp?itm=33214>

<http://www.pravavolba.cz>

³⁵ Všechny internetové stránky jsou ověřeny k 20.11.2008

<http://www.regionplzen.cz/zpravodajstvi/archiv/index.asp?rok=2005&mesic=10&id=23>
2911

<http://www.volby.cz>

Novinové články:

MF Dnes:

2.5.2008 Proč je zpožděn Západní okruh ?

2.5.2007 Opozice jde náměstkovi po krku

28.04.2007 Právě volbě hrozí zákaz činnosti

13.10.2006 Politici visí na každém rohu

12.9.2006 Z billboardu Právě volby se kouří

Právní normy:

Vyhláška statutárního města Plzeň č. 8/2001 (Statut města)

7 Přílohy

7.1 Výsledky komunálních voleb

Všechny níže uvedené tabulky jsou převzaty z volebního serveru ČSÚ www.volby.cz

7.1.1 Výsledky komunálních voleb do zastupitelstva města Plzeň

Výsledky komunálních voleb do zastupitelstva města Plzeň - 1998

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Česká str.sociálně demokrat.	528 097	24.36	47	11
2	Občanská demokratická aliance	38 080	1.76	46	1
3	Strana za životní jistoty	26 231	1.21	47	1
4	Občanská demokratická strana	686 224	31.66	47	15
5	Republikánská unie	10 650	0.49	46	0
6	Unie svobody	189 326	8.73	47	4
7	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	161 692	7.46	47	4
8	Demokratická unie	44 687	2.06	47	1
9	Nezávislí kandidáti	2 508	0.12	1	0
10	Pravá volba pro Plzeň	155 784	7.19	47	3
11	Komunistická str.Čech a Moravy	270 196	12.47	47	6

12	Sdružení SZ, NK	41 767	1.93	47	1
13	Česká pravice	12 346	0.57	42	0

Výsledky komunálních voleb do zastupitelstva města Plzeň - 2002

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Česká str.sociálně demokrat.	403 889	20.59	47	10
2	Strana za životní jistoty	8 820	0.45	15	0
3	Občanská demokratická strana	743 089	37.89	47	20
4	Pravá volba pro Plzeň	183 245	9.34	47	4
5	Strana zelených	71 830	3.66	47	0
6	Občanská demokratická aliance	26 005	1.33	37	0
7	Komunistická str.Čech a Moravy	260 123	13.26	46	7
8	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	145 680	7.43	47	3
9	Koalice US-DEU, SNK	118 713	6.05	47	3

Výsledky komunálních voleb do zastupitelstva města Plzeň - 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Plzeňská aliance	168 750	7.58	47	3
2	Komunistická str.Čech a Moravy	277 883	12.48	47	6
3	Občanská demokratická strana	1 007 049	45.23	47	22
4	Koruna Česká (monarch.strana)	2 263	0.10	7	0
5	Pravá volba pro Plzeň	177 562	7.98	47	3
6	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	141 259	6.35	47	3
7	Česká str.sociálně demokrat.	451 520	20.28	47	10

7.1.2 Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 1

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 1 - 1998

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Občanská demokratická strana	88 845	28.79	27	8
2	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	20 563	6.66	27	2
3	Pravá volba pro Plzeň	27 500	8.91	27	2

4	Česká str.sociálně demokrat.	76 977	24.95	27	7
5	Komunistická str.Čech a Moravy	40 274	13.05	27	4
6	Sdružení SZ, DEU, NK	11 580	3.75	26	1
7	Občanská demokratická aliance	5 466	1.77	22	0
8	Strana za životní jistoty	4 702	1.52	27	0
9	Unie svobody	32 643	10.58	27	3

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 1 - 2002

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Ing. Petr Baumruk	1 215	0.45	1	0
2	Pravá volba pro Plzeň	34 436	12.64	27	3
3	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	19 268	7.07	27	2
4	Česká str.sociálně demokrat.	57 139	20.97	27	6
5	Koalice US-DEU, SNK	25 845	9.49	27	2
6	Komunistická str.Čech a Moravy	39 615	14.54	26	4
7	Strana za životní jistoty	1 664	0.61	8	0
8	Občanská demokratická strana	86 660	31.81	27	10
9	Strana zelených	6 615	2.43	12	0

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 1 - 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Komunistická str.Čech a Moravy	43 689	12.80	27	4
2	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	16 757	4.91	27	0
3	Občanská demokratická strana	152 857	44.78	27	13
4	Česká str.sociálně demokrat.	72 468	21.23	27	6
5	Plzeňská aliance	24 673	7.23	27	2
6	Pravá volba pro Plzeň	30 877	9.05	27	2

7.1.3 Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 2

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 2 – 1998

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Sdružení SZ, DEU, NK	6 899	2.36	18	1
2	Unie svobody	25 648	8.78	27	2
3	Občanská demokratická aliance	2 287	0.78	8	0
4	Občanská demokratická strana	103 427	35.41	27	9

5	Komunistická str.Čech a Moravy	39 510	13.53	27	4
6	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	24 694	8.45	27	2
7	Česká str.sociálně demokrat.	71 468	24.47	27	7
8	Pravá volba pro Plzeň	17 371	5.95	23	2
9	Strana za životní jistoty	771	0.26	7	0

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 2 - 2002

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Strana za životní jistoty	317	0.12	2	0
2	Koalice US-DEU, SNK	16 827	6.25	27	1
3	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	24 357	9.05	27	2
4	Občanská demokratická strana	108 512	40.32	27	12
5	Komunistická str.Čech a Moravy	38 145	14.17	27	4
6	Strana zelených	4 679	1.74	9	0
7	Pravá volba pro Plzeň	19 478	7.24	27	2
8	Česká str.sociálně demokrat.	56 843	21.12	27	6

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 2 - 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Pravá volba pro Plzeň	17 947	6.11	27	1
2	Komunistická str.Čech a Moravy	34 150	11.63	27	3
3	Česká str.sociálně demokrat.	59 905	20.41	27	6
4	Plzeňská aliance	15 854	5.40	27	1
5	Občanská demokratická strana	144 662	49.28	27	14
6	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	20 847	7.10	27	2
7	Balbínova poetická strana	167	0.06	1	0

7.1.4 Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 3

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 3 - 1998

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Unie svobody	39 124	8.99	31	3
2	Strana za životní jistoty	1 791	0.41	6	0
3	Občanská demokratická aliance	13 046	3.00	30	1
4	Pravá volba pro Plzeň	34 266	7.87	31	2

5	Česká str.sociálně demokrat.	101 291	23.26	31	7
6	Sdružení SZ, DEU, NK	15 839	3.64	30	1
7	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	32 370	7.43	31	2
8	Komunistická str.Čech a Moravy	52 993	12.17	31	4
9	Občanská demokratická strana	144 680	33.23	31	11

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 3 - 2002

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Národní sjednocení	56	0.01	1	0
2	Strana zelených	14 686	3.76	27	0
3	Občanská demokratická aliance	10 117	2.59	25	0
4	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	28 420	7.28	31	2
5	Česká str.sociálně demokrat.	74 103	18.99	31	7
6	Občanská demokratická strana	150 946	38.69	31	14
7	Strana za životní jistoty	1 209	0.31	4	0
8	Koalice US-DEU, SNK	30 219	7.75	31	2
9	Pravá volba pro Plzeň	30 826	7.90	31	2
10	Komunistická str.Čech a Moravy	49 579	12.71	31	4

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 3 - 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Plzeňská aliance	35 518	8.43	31	2
2	Balbínova poetická strana	399	0.09	3	0
3	Česká str.sociálně demokrat.	84 083	19.95	31	6
4	Komunistická str.Čech a Moravy	53 076	12.59	31	4
5	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	26 942	6.39	31	2
6	Pravá volba pro Plzeň	31 425	7.46	31	2
7	Občanská demokratická strana	190 068	45.09	31	15

7.1.5 Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 4

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 4 - 1998

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Unie svobody	21 251	11.21	25	3
2	Občanská demokratická strana	63 869	33.69	25	9
3	Pravá volba pro Plzeň	11 817	6.23	19	2
4	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	16 167	8.53	25	2

5	Strana za životní jistoty	1 970	1.04	15	0
6	Občanská demokratická aliance	1 364	0.72	16	0
7	Komunistická str.Čech a Moravy	24 259	12.80	25	3
8	Česká str.sociálně demokrat.	46 425	24.49	24	6
9	Sdružení SZ, DEU, NK	2 434	1.28	12	0

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 4 - 2002

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Občanská demokratická strana	61 404	37.63	25	10
2	Komunistická str.Čech a Moravy	23 216	14.23	25	4
3	Pravá volba pro Plzeň	17 122	10.49	25	2
4	Strana zelených	2 051	1.26	7	0
5	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	14 051	8.61	25	2
6	Česká str.sociálně demokrat.	33 746	20.68	24	5
7	Koalice US-DEU, SNK	11 485	7.04	25	2
8	Strana za životní jistoty	115	0.07	1	0

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 4 - 2006

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Pravá volba pro Plzeň	17 869	9.02	25	2
2	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	11 902	6.01	25	1
3	Komunistická str.Čech a Moravy	23 107	11.67	25	3
4	Balbínova poetická strana	137	0.07	2	0
5	Občanská demokratická strana	91 395	46.15	25	12
6	Česká str.sociálně demokrat.	42 905	21.66	25	6
7	Plzeňská aliance	10 737	5.42	25	1

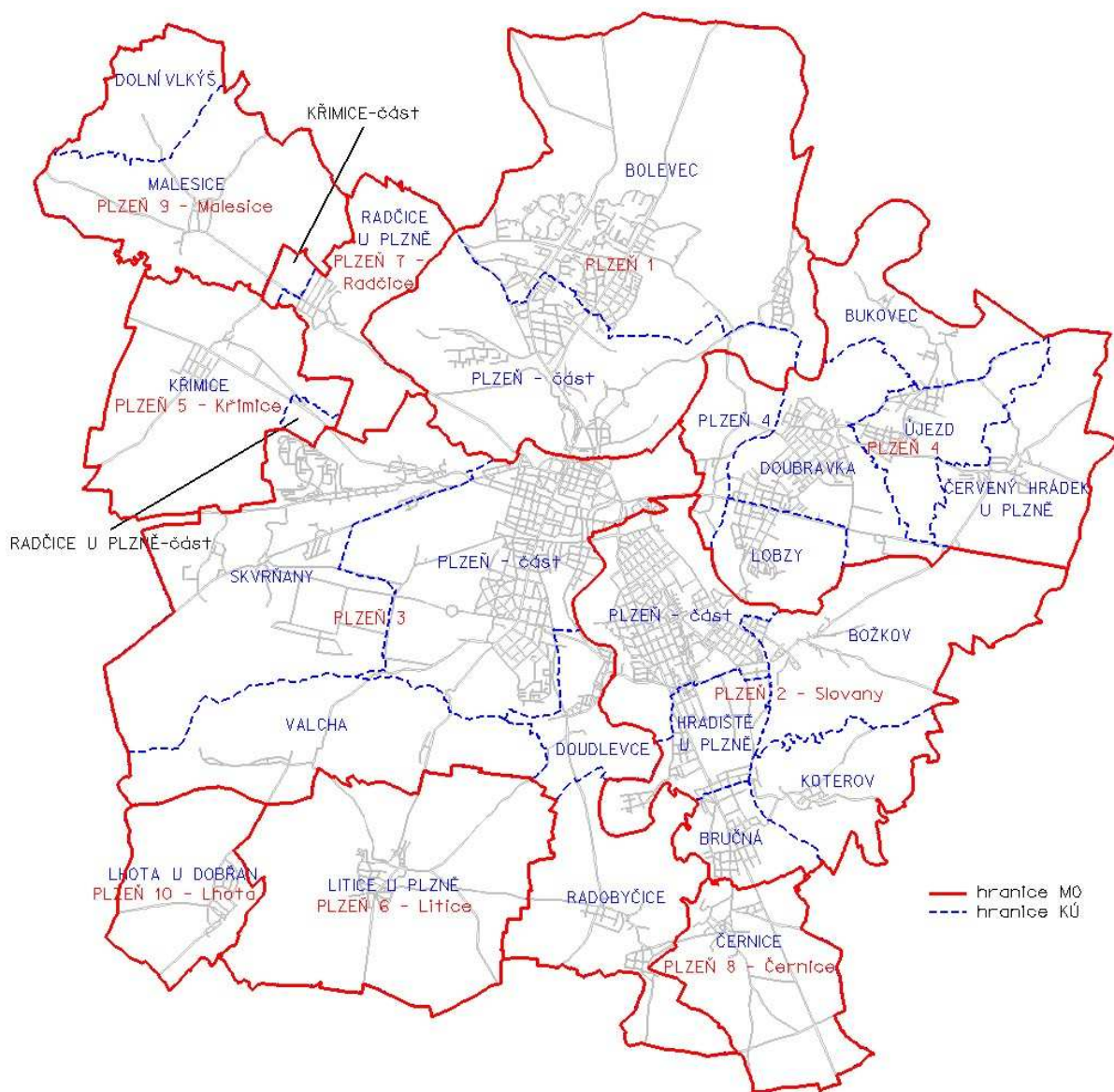
7.1.6 Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 8 – Černice

Výsledky komunálních voleb v městském obvodu Plzeň 8 – Černice - 2002

Kandidátní listina		Hlasy		Počet kandidátů	Počet mandátů
		abs.	v %		
1	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	162	4.09	1	0
2	Komunistická str.Čech a Moravy	221	5.58	3	0
3	Česká str.sociálně demokrat.	1 911	48.27	9	5

4	Pravá volba pro Plzeň	134	3.38	2	0
5	Občanská demokratická strana	1 531	38.67	9	4

7.2 Orientační mapa správních hranic městských obvodů

Převzato z vyhlášky statutárního města Plzeň č.8/2001 (Statut města)